

К. О. ТОКАРСВА,

кандидат юридичних наук, науковий співробітник НДІ правового забезпечення інноваційного розвитку НАПрН України

Н. В. ТИМОЩЕНКОВА,

студентка Інституту підготовки кадрів для органів юстиції України Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

УХИЛЕННЯ ВІД СПЛАТИ ПОДАТКІВ ТА ШЛЯХИ ЙОГО ПОДОЛАННЯ В УКРАЇНІ Й ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ

Стаття присвячена аналізу напрямів політики України та розвинутих зарубіжних країн у сфері боротьби з ухиленням від сплати податків. Аналізуються санкції за відповідну дію та інститути, створені з метою зниження рівня ухилення від сплати податків, їх розглянуто у контексті податкового навантаження та відсотку тіншової економіки у країнах у порівнянні до загального відсотку ВВП. На підставі аналізу податкового навантаження, співвідношення відсотку тіншової економіки до загального ВВП держав, санкцій за відповідне правопорушення та інститутів, утворюючих сприятливий податковий клімат в Україні та за кордоном визначені основні напрями вдосконалення вітчизняної політики на цьому терені.

Ключові слова: ухилення від сплати податків, тіншова економіка, інститути боротьби з ухиленням від сплати податків, податкове навантаження, сприятливий податковий клімат.

Постановка проблеми. Основною проблемою високого відсотку тіншової економіки у порівнянні з ВВП України є відсутність належного податкового навантаження, яке б сприяло заохоченню громадян до сплати податків. Це обумовлено тим, що вітчизняне законодавство не передбачає створення таких умов, як у вигляді норм податкового законодавства, так і у вигляді інститутів, сприяючих вирішенню проблеми боротьби з ухиленням від сплати податків. За відсутності таких шляхів для покращення економіка буде мати тенденцію до спадання, що призведе до погіршення рівня життя громадян, авторитету держави на міжнародній арені та до відсутності притоку великих інвестицій, які б сприяли розвитку нових галузей виробництва.

Метою цієї статті є визначення проблемних питань щодо ефективності чинного вітчизняного податкового законодавства на підставі його аналізу та порівняння з закордонним досвідом у сфері боротьби з ухиленням від сплати податків. Та, як наслідок, спираючись на зроблений аналіз, створення концепції шляхів вдосконалення податкового законодавства та клімату в Україні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. На вітчизняному рівні відзначену проблему досліджували Ю. В. Панюра, Т. В. Корягіна, О. В. Коваль тощо, аналізом зарубіжного досвіду займалися Е. Романюта, Й. Келлер та ін. Більшість науковців, які

досліджували обрану проблематику, акцентують увагу на необхідності удосконалення й подальшого розвитку національного податкового законодавства та імплементацію відповідного зарубіжного досвіду.

Виклад основного матеріалу. Ухилення від сплати податків – використання незаконних прийомів зменшення розміру податкового зобов'язання. Як правило, здійснюється платником податків, шляхом скорочення доходу чи іншого предмета оподаткування, неподання чи не повного подання документів, необхідних для обчислення податку чи подання недостовірних документів, незаконного отримання податкових пільг та інших преференцій, здійснення інших дій, що суперечать закону [1, с. 63].

Дослідження професора Лінцського університету Й. Кеплера, Шнайдера свідчить, що станом на 2015 р. відсоток тіншової економіки (вирахованої з ВВП) у країнах Європейського Союзу у середньому становив 18 %, у той час як найбільший показник складає 30,6% (Болгарія), найнижчий показник – 6,5 % (Швейцарія). Країни з найменшими показниками тіншової економіки – це Швейцарія, Австрія та Люксембург, де станом на 2015 р. її відсоток не перевищує 10 [5, с. 4]. Більш того, Швейцарія та Люксембург, у порівнянні з іншими розвинутими країнами, мають помірні податкові навантаження. Австрія поступається позиціями цим двом країнам за даним показником [6, с. 112].

Покарання за ухилення від несплати податків передбачено у кримінальному кодексі Швейцарії і карається штрафом або позбавленням волі до трьох років чи на строк до 5 років або штрафом, або поєднанням штрафу із позбавленням волі, яке не буде перевищувати 500 днів [7, с. 129]. У Австрії за аналогічні дії передбачене покарання у вигляді штрафу у подвійному розмірі податків, від яких особа ухилялася чи тюремне ув'язнення [8, с. 1].

Кримінальний кодекс України передбачає покарання за ухилення від сплати податків, зборів (обов'язкових платежів) у вигляді штрафу, розмір якого залежить від суб'єктного складу та повторності злочину [2]. Порушення правил нарахування, утримання та сплати (перерахування) податків у джерела виплати також передбачають собою штраф [3]. За неподання або несвоєчасне подання платіжних доручень на перерахування належних до сплати податків та зборів Кодекс України про адміністративні правопорушення встановлює аналогічну санкцію [4]. Таким чином, майже однакові санкції за ухилення від сплати податків у розвинених країнах Європи та Україні, вказують на те, що основна проблема полягає не в ефективності санкцій держави, а в інших факторах.

Слід звернути увагу на те, що багато країн активно застосовують інституційні методи зниження ухилення від сплати податків. Вони створюють такі умови діяльності економічних суб'єктів в суспільстві, при яких фірми комерційно не вигідно приховувати об'єкти оподаткування. Для їх реалізації необхідно створити умови, що стимулюють контроль одних економічних суб'єктів за тим, як сплачують податки інші суб'єкти, створити комерційні пільги для фірм, що підтримують хорошу податкову репутацію, підвищити рівень податкової культури, що складається з усвідомлення громадянами відповідальності перед державою і суспільством в цілому. Такий підхід, на наш погляд, є виваженим та аргументованим, оскільки для розвитку економіки і, як наслідок, держави в цілому необхідним є створення умов, за яких платники податків усвідомлюватимуть важливість і власну вигоду від реалізації податкового обов'язку добровільно та у повному обсязі.

Зарубіжні країни активно використовують можливості мережі Інтернет для консультування громадян з питань оподаткування. Великобританія досягла особливо вражаючих результатів у цьому напрямі. Величезну роль відіграє знання платниками податків своїх прав і обов'язків. У цьому також допомогло впровадження податкових дисциплін у систему шкільної освіти.

На даний час у Великобританії діє Група по боротьбі з ухиленням від сплати податків. У цю службу розробники і користувачі схем ухилення від оподат-

кування зобов'язані надавати детальну інформацію про реалізацію придуманої ними схеми. Кожній схемі податкова служба надає певний порядковий номер, який повідомляється покупцям і користувачам даної схеми. Подібна процедура дозволяє значно знизити ризик неотримання податкових виплат державою, платникам податків допомагає уникнути невизначеності при застосуванні схем оподаткування, податкові органи в свою чергу позбуваються від необхідності виявляти схеми шляхом судових суперечок.

Податкове управління США (IRS) – найбільший структурний підрозділ Міністерства фінансів США. Ця служба виконує функції податкової поліції. США має найвищий показник ефективності роботи податкових органів у всьому світі. Для перевірки податкових декларацій застосовують метод відмітної параметра – це спеціально розроблений математичний підхід, що дозволяє виявити ті податкові декларації, в яких ймовірно допущені помилки. Широка автоматизація відділень служби внутрішніх доходів США дозволяє контролювати основну масу доходів, одержуваних громадянами як на території країни, так і з іноземних джерел. Технічна оснащеність податкових служб і правоохоронних органів дозволяє значно збільшити швидкість і точність виконуваних дій і проводити більш ефективний обмін інформацією з метою виявлення податкових злочинів.

Оскільки половину надходжень до федерального бюджету США становлять саме податкові виплати, несплата податків розцінюється як злочин проти нації. У цьому можна перекоонатися, ознайомившись зі Зводом законів США: «Той, хто навмисне намагається будь-яким способом ухилитися від сплати або позбутися від податку, передбаченого цим Зводом законів США, а також від відповідного платежу, винен у скоєнні фелоній і повинен бути покараний штрафом в розмірі до 100 тис. дол. або позбавленням волі на строк до п'яти років, або обома покараннями разом, зі сплатою понесених звинуваченням судових витрат» [9, с. 2]. Зазначимо, що фелонія вважається вкрай тяжким злочином. Сума штрафу для корпорації може скласти до 500 тис. доларів. Громадянину, який не подав вчасно податкову декларацію, загрожує рік ув'язнення або штраф у розмірі 25 тис. доларів.

В Америці із ключових принципів взаємодії між платниками податків та контролюючими органами є принцип рівності. Його зміст полягає в тому, що статус, вік, розмір доходу та інші фактори ніяк не впливають на звільнення від відповідальності. Крім того, варто враховувати, що в США не існує такого поняття, як термін давності несплати податків. Так, платники податків, що мають податковий борг десятирічної або тридцятирічної давності – все одно

притягаються до відповідальності. В такому випадку податкові органи заморожують рахунки, конфіскують майно в дохід держави. Все це негативно відбивається на кредитній історії, в подальшому жоден банк не погодиться видати кредит неплатнику, а серйозна компанія не захоче прийняти в штат своїх співробітників боржника з судимістю.

У Німеччині активно діє податкова поліція «Штойфа» – спеціальний орган Міністерства фінансів Німеччини. Вони мають право проводити обшук, проводити особистий огляд, отримувати будь-яку цікаву для них інформацію, вилучати необхідні документи і затримувати підозрюваних. Такий орган дозволяє підвищувати ефективність виявлення, попередження та припинення економічних злочинів.

На особливу увагу заслуговує бальна система оцінки якості роботи податкових інспекторів, яка практикується в Німеччині. За перевірку кожного підприємства податковому інспектору присвоюється певна кількість балів (1–8). За рік інспектору необхідно набрати мінімум 34 бали. Заміна атестації державних службовців на бальну систему оцінки допомогла б вплинути на підвищення ефективності виконаної кожним інспектором роботи.

Публікація в місцевих газетах відомостей про доходи та витрати приватних осіб за минулий податковий період, як це робиться в багатьох європейських країнах, допомагає здійснювати громадський контроль за доходами громадян і вчасно інформувати податкову службу про можливі правопорушення. Відомо, що публікація податкових сум, що практикується в Литві, справляє позитивний вплив на громадську думку. Інтерес до цієї інформації проявляють як конкуренти, так і преса, що приводить до популяризації сплати податків у Литві [9, с. 2].

У Фінляндії, Швеції та Норвегії інформація про доходи фізичних осіб та сплачені ними податки публікується вже багато років. З 2012 р. Данія також практикує оприлюднення такої інформації по всіх підприємствах в країні. Як вбачається, така практика також збільшує прозорість суспільства і підвищує довіру до податкової системи та держави, а також дає важливі відомості про зміну різниці в доходах [9, с. 2–4].

Порівняно з іншими країнами, номінальний рівень податкового навантаження в Україні не більший, ніж у США, Канаді, Великобританії та Німеччині, проте реальне податкове навантаження, яке враховує ще й віддачу податкової системи, тобто рівень задоволення потреб платників за рахунок податків, є значно більшим. Так, порівняно, наприклад, із соціально орієнтованою Швецією, де величина податкового тягара становить близько 55 % ВВП, в Україні рівень податкового навантаження є значно меншим і коливається в межах 33–36 %. Проте твер-

дження, що податкове навантаження для шведів більше, ніж для українців, є помилковим, оскільки частка податків, що повертається населенню при перерозподілі доходів бюджету, для перших становить близько 85 %, тоді як у нас вона не перевищує 30 % [9, с. 133].

В Україні у 2011 р. податки склали 83,15 % доходів Державного бюджету, у 2012 р. – 83,4 %, а в 2013 – 70,17 %, 2014 – 73,18 %, 2015 – 68,98 % [10, с. 621]. Проаналізувавши дані соціально-економічного навантаження в Україні варто визнати, що у 2013–2014 рр. спостерігалось деяке зменшення цього показника, однак у 2015 р. рівень податкового навантаження знову зріс. При цьому у 2015 р. відсоток доходів Державного бюджету від оподаткування був найнижчим. Це свідчить про те, що зростання рівня податкового навантаження, супроводжується переходом деякої частини бізнесу у тіньовий сектор.

Суми несплачених податків з тіньового сектору економіки України свідчать про зростання в останні роки втрат бюджету країни. Так, у 2011 р. було недоотримано близько 130,8 млрд грн, а в 2014 р. ця сума становила 140,1 млрд грн, а в 2015 р. втрати від тінізації становили вже 204,7 млрд грн, що становило 38,3 % бюджету країни [10, с. 621]. Наведене свідчить, що проблема ухилення від уплати податків прямо пов'язана зі зменшенням економічної активності, переміщенням капіталу за кордон, сповільненням темпів росту валового внутрішнього продукту. За низького рівня податкового навантаження бюджету усіх рівнів недоотримують кошти та не можуть фінансувати програми економічного і соціального розвитку [11, с. 130].

«Тіньова економіка і корупція існує у всіх країнах, але їх масштаби становлять кілька відсотків від ВВП. В Україні тіньовий сектор економіки становить половину ВВП», – стверджує І. Г. Савченко. На слушне переконання вченого, ухилення від сплати податків спричиняє негативні наслідки як для економіки держави, так і для держави в цілому [10, с. 622]. При цьому державний бюджет недоотримує кошти, що належать йому, а отже, відбувається обмеження витрат і виникає дефіцит бюджету. Негативні наслідки, такі як фінансові, економічні та соціальні, від величезного бюджетного дефіциту потребують здійснення системи заходів, проведення активної фінансової політики. Податкове навантаження є одним із ключових чинників, що впливає на можливості держави щодо формування ресурсів для фінансового забезпечення закріплених за нею функцій. Однак в Україні платниками податків рівень податкового навантаження сприймається як обтяжливий, а держава не може акумулювати достатні кошти для забезпечення суспільних потреб.

На переконання І. Г. Савченко, доцільно виокремлювати такі напрями скорочення податкового навантаження і підвищення ефективності податкової системи в Україні: 1) забезпечення державою прозорих і зрозумілих правил оподаткування; 2) створення ефективного податкового законодавства; 3) створення простого механізму сплати податків; 4) зниження загального рівня оподаткування підприємств; 5) створення сприятливих умов для інвестиційних процесів на підприємствах. Податкове навантаження має бути оптимальним, тобто таким, яке б давало можливість не лише мобілізувати достатньо коштів до бюджету, але й давати можливість вкладати вивільнені кошти у розширення виробництва та стимулювання інвестиційних процесів в Україні. Прагнення до рівноваги бюджетних доходів і витрат шляхом збалансованості державного бюджету – це сьогодні одне з головних завдань держави і одним із шляхів його вирішення є реформування фіскальної політики [10, с. 622]. Такий підхід вбачається логічним та аргументованим. Наразі чимало питань виникає через недосконалість та надто стрімкий розвиток податкового законодавства. Вважаємо, що забезпечення принципу стабільності як однієї із засад податкового законодавства, а також чіткості, ясності й узгодженості податково-правових норм стане одним із тих факторів, які сприятимуть усуненню ухилення від оподаткування на сучасному етапі. Крім цього, безумовно, слід наголосити й на доцільності удосконалення вже існуючих правових механізмів окремих

податків і зборів та на закріпленні оптимальних ставок податку.

Окремо слід відзначити, що незважаючи на нецільовий характер податків, позитивним фактором для платників, на наш погляд, слід вважати «ефект наочності» або соціальної користі, за якого особа може достеменно і не знати, на які конкретно цілі спрямовано ті кошти, що вона сплачує у вигляді податку та/або збору, проте кожен платник має відчувати це через належну якість доріг, медичних та освітніх послуг і т. д. Як вбачається, це сприятиме усвідомленню необхідності добровільного виконання податкового обов'язку своєчасно та у повному обсязі.

Висновки. За відповідних сприятливих умов будуть ефективними механізми, які були перераховані вище на прикладі зарубіжних країн. Можливими шляхами створення відповідних умов можна назвати: зменшення податкового навантаження на суб'єктів оподаткування завдяки поступовому зниженню податкових ставок та розширення баз їх оподаткування, зростання надходжень до бюджету має здійснюватись за рахунок збільшення платників податків та розширення податкової бази. Доцільним буде покращення системи податкового адміністрування податків та зборів, забезпечення її прозорості, помірне зниження і рівномірність розподілу податкового навантаження між платниками залежно від виду діяльності, вдосконалення систем податкового контролю, які запобігали б ухиленню платниками сплати податкових платежів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Панура Ю. В Теорія фіскального регулювання економіки: навчально-методичний комплекс. Ірпінь, 2011. С. 63.
2. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 № 2341-III. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2341-14/page7>.
3. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17/>.
4. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 № 8073-X. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>.
5. Size and Development of the Shadow Economy of 31 European and 5 other OECD Countries from 2003 to 2015: Different Developments. 2015. URL: <http://www.econ.jku.at/members/Schneider/files/publications/2015/ShadEcEurope31.pdf>.
6. Обзор налоговой системы Швейцарии. URL: <https://www.s-ge.com/sites/default/files/cserver/publication/free/ihb-10-overview-of-the-swiss-tax-system-in-russian-s-ge.pdf>.
7. Swiss Criminal Code. URL: <https://www.admin.ch/opc/en/classified-compilation/19370083/201801010000/311.0.pdf>.
8. Member States capabilities in fighting tax crimes. URL: <http://www.europarl.europa.eu/cmsdata/124692/Austria%20fiche.pdf>.
9. Зарубежная практика противодействия уклонению от уплаты налогов и возможности ее применения в России. URL: http://iupr.ru/domains_data/files/zurnal_32/NAATYZh%20D.H..pdf.
10. Корягіна Т. В. Проблема ухилення від податків та наслідки цього явища для бюджету України. URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2017/1/148.pdf>.
11. Моніторинг рівня податкового навантаження в Україні та країнах ЄС. URL: <http://sf.tneu.edu.ua/index.php/sf/article/viewFile/1003/1011>.
12. Аналіз податкового навантаження в Україні та шляхи його оптимізації. URL: http://nltu.edu.ua/nv/Archive/2014/24_6/49.pdf.

REFERENCES

1. Panura, Yu. (2011). In Theory of Fiscal Regulation of Economics: Educational-methodical complex. Irpin.
2. The Criminal Code of Ukraine dated April 5, 2001 No. 2341-III. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2341-14/page7>.
3. The Tax Code of Ukraine dated 02.12.2010 No. 2755-VI. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17/>.
4. Code of Ukraine on Administrative Offenses dated 07.12.1984 No. 8073-X. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>.
5. Size and Development of the Shadow Economy of 31 European and 5 other OECD Countries from 2003 to 2015: Different Developments. URL: <http://www.econ.jku.at/members/Schneider/files/publications/2015/ShadEcEurope31.pdf>.
6. Review of Switzerland's tax system. URL: <https://www.s-ge.com/sites/default/files/cserver/publication/free/ihb-10-overview-of-the-swiss-tax-system-in-russian-s-ge.pdf>.
7. Swiss Criminal Code. URL: <https://www.admin.ch/opc/en/classified-compilation/19370083/201801010000/311.0.pdf>.
8. Member States' capabilities in the fight against tax crimes. URL: <http://www.europarl.europa.eu/cmsdata/124692/Austria%20fiche.pdf>.
9. Foreign practice of counteraction to tax evasion and the possibility of its application in Russia. URL: http://iupr.ru/domains_data/files/zurnal_32/NAATYZh%20D.H..pdf.
10. Koryagina, T. The problem of tax evasion and the consequences of this phenomenon for the budget of Ukraine. URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2017/1/148.pdf>.
11. Monitoring the level of tax burden in Ukraine and EU countries. URL: <http://sf.tneu.edu.ua/index.php/sf/article/viewFile/1003/1011>.
12. Analysis of tax burden in Ukraine and ways to optimize it. URL: http://nltu.edu.ua/nv/Archive/2014/24_6/49.pdf.

Е. О. ТОКАРЕВА

кандидат юридических наук, научный сотрудник НИИ правового обеспечения инновационного развития НАПРН Украины

Н. В. ТИМОЩЕНКОВА

студентка Института подготовки кадров для органов юстиции Украины
Национального юридического университета имени Ярослава Мудрого

УКЛОНЕНИЕ ОТ УПЛАТЫ НАЛОГОВ И ПУТИ ЕГО ПРЕОДОЛЕНИЯ В УКРАИНЕ И ЗАРУБЕЖНЫХ СТРАНАХ

Статья посвящена анализу направлений политики Украины и развитых зарубежных стран в сфере борьбы с уклонением от уплаты налогов. Анализируются санкции за соответствующее действие и институты, созданные с целью снижения уровня уклонения от уплаты налогов, они рассмотрены в контексте налоговой нагрузки и процента теневой экономики в странах по сравнению с общим процентом ВВП. На основании анализа налоговой нагрузки, соотношения процента теневой экономики в общем ВВП стран, санкций за соответствующее правонарушение и институтов, образующих благоприятный налоговый климат в Украине и за рубежом определены основные направления совершенствования отечественной политики на этом поприще.

Ключевые слова: уклонение от уплаты налогов, теневая экономика, институты борьбы с уклонением от уплаты налогов, налоговая нагрузка, благоприятный налоговый климат.

К. О. TOKARIEVA

PhD, researcher of the Scientific and Research Institute of Providing Legal Framework for the Innovative Development of National Academy of Law Sciences of Ukraine

N. V. TIMOSHCHENKOVA

Student of the Yaroslav Mudryi National Law University Personnel Training Institute for the Bodies of Justice of Ukraine

**DEPRIVATION OF THE PAYMENT OF TAXES AND WAYS OF ITS OVERCOMING
IN UKRAINE AND FOREIGN COUNTRIES**

Problem setting. The percentage of the shadow economy in Ukraine is growing with every year what is literally happening due to many factors, including money laundering, unfriendly tax climate, unreasonably high tax burden, the absence of the proper legislation, tax culture etc. In order to decrease the shadow economy level in Ukraine and ensure the sustainable development of the domestic economy, raise the GDP, standard of living of the citizens, credibility of the country in the international scene and comply the domestic legislation with the legal and regulatory framework of the European Union it is necessary to investigate foreign successful experience within the tax evasion policy.

Target of research. The purpose of the article is to determine and analyze the key directions of state policies, real and nominal tax burdens, tax legislation and doctrine in the foreign countries in the context of anti-avoidance tax policy in order to compare them with the current situation in Ukraine and formulate theoretical and practical conclusions on further development of the domestic policy.

The object of this study is the set of measures aimed at fighting against tax evasion regulated by a set of normative legal acts.

Analysis of recent research and publications. The scientific and theoretical concepts of anti-avoidance tax policy are disclosed both in the works of Ukrainian and foreign scientists Y. V. Panura, T. V. Koriagina, O. V. Koval, E. Romanyuita, J. Kepler and others. Besides, current criminal, administrative and tax legislations were used.

Article's main body. It is proved in the article that the sanctions for tax evasion are not all the same, but are really alike. So, the real matter was not in the sanctions on the tax evasion, but on effectively working preventive actions in the developed countries which are absent in Ukraine.

Therefore it seems advisable to review the point of those measures and their purposes in Sweden, USA, Germany etc. The described preventive institutes like IRS in the USA, tax police and grading system of the tax collectors in Germany are the example of the comprehensive approach of anti-avoidance tax policy, because they make the tax and other branches of the legislature work by functioning of such institutes. Calculations of the scientists in the fields of economy and law clarify on the tax burdens in the developed countries and in Ukraine. The further comparison of the numbers gives the clear vision of the big difference what makes Ukraine one of the most undeveloped countries within the European Union as real and nominative tax burdens in the investigated developed countries and in Ukraine show the signal to legislative and institutive changes. Such result is the call to action to Ukrainian legislative authorities with the regard to develop the current situation with low standards of life, high tax burdens and renovate the tax legislation within the effectively working institutions. Such step will make Ukraine closer to the full compliance with the EU's legislature.

Conclusions and prospects for development. This investigation of doctrine and current legislature gives the clear vision of the key directions of the further policy development. It was clarified on the step by step tax rates lowering and widening the tax basis, developing the system of tax administration etc. Also, it worth mentioning that development of the tax systems in several directions simultaneously will make Ukraine more reliable partner and raise the credibility in the international scene.

Keywords: tax avoidance, tax evasion, anti-avoidance tax policy, tax burden.